

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

Deze tekst is afkomstig van de online bibliotheek op www.denieuwetoneelbibliotheek.nl.

De rechten, inclusief en met name de rechten voor uitvoering, liggen voor alle teksten bij de auteur en het is dan ook verplicht om voor elke vorm van uitvoering toestemming bij de betreffende schrijver aan te vragen. Voor elke schrijver is het van groot belang om te weten of zijn teksten worden uitgevoerd, dus neem alstublieft bij elke lezing, encenering, bespreking in het onderwijs e.d. even contact op met de auteur! Het contact adres voor deze tekst is:

Schrijver	Czeslaw Wijs
Titel	Rijen
Jaar	2014
Uitvoering	De Theatertroep / 't Barre Land /

Copyright (C) 2014 by Czeslaw Wijs

I

dichter

o

actrice

wat is er

dichter

het licht – maar we hebben het niet nodig. kijk maar, het is heel helder! - wat heb je toch?- wat doe je daar?

actrice

zie je dat niet? - zeg jij me liever waar je me eigenlijk naar toe hebt gebracht...Verführer!

dichter

het was jouw wens. jij wou naar buiten, juist hier naartoe.

actrice

was het geen goed idee van me?

dichter

zeker. het is hier verrukkelijk. twee uur van wenen af en zo heerlijk... eenzaam.

actrice

hier zou je de prachtigste gedichten kunnen schrijven, als je toevallig talent hebt.

dichter

ben je hier eerder geweest?

actrice

of ik hier eerder geweest ben? ik heb hier jarenlang gewoond!

dichter

met wie?

actrice

met frits natuurlijk.

dichter

oh ja

actrice

die man aanbad ik

dichter

dat heb je me al es verteld.

actrice

o zeg, ik zal wel weggaan als ik je verveel!

dichter

jij me vervelen? je hebt er geen vermoeden van wat je voor mij betekent. je bent een wereld op zichzelf. jij bent eigenlijk heel eenvoudig, of de volmaakte eenvoud. ja jij. maar over die frits moet je niet praten.

actrice

dat was een vergissing hoor!

dichter

goed dat je het inziet.

actrice

kom hier, geef me een kus! - nu zeggen we elkaar Gutenacht. Gutenacht mein Schatz!

dichter

wat bedoel je daarmee?

actrice

nou, dat ik naar bed ga.

dichter

ja, dat begrijp ik, maar wat dat Gutenacht mein Schatz betreft, waar moet ik dan slapen?

actrice

er zijn een heleboel kamers in dit huis.

dichter

ze lijken me geen van allen aantrekkelijk. ik doe het licht aan.

actrice

ja.

dichter

wat een mooie kamer en wat een nette mensen moeten hier wel niet wonen. het zou interessant zijn een tijdlang met zulke mensen om te gaan. een andere wereld als het ware. niet zo slodderig als wij. wij weten eigenlijk zo weinig van anderen.

actrice

Praat niet zo idioot. Reich mir lieber diese Tasse vom Tisch herüber.

dichter

bitte, schat.

...

wat is dat? heb je die altijd bij je?

actrice

meine Madonna. dat brengt geluk. Nu moet je gaan, robert.

dichter

wat is dat voor grap.

actrice

nee, je moet nu weggaan.

dichter

en wanneer moet ik terugkomen?

actrice

over tien minuten.

dichter

tot ziens dan!

actrice

waar ga je naar toe?

dichter

ik ga heen en weer lopen onder het raam. ik vind het heerlijk om 's nachts buiten te wandelen. dan heb ik de mooiste gedachten. und gar in deiner Nähe, von deiner Sehnsucht sozusagen umhaucht, in deiner Kunst wehend...

actrice

Du redest wie ein Idiot. Idiot.

dichter

er zijn ook vrouwen...die misschien zouden zeggen...wie ein dichter.

actrice

ga nou alsjeblieft weg. maar geen grappen met het barmeisje hoor! - kom maar! - zo, nu mag je hier bij me komen zitten en me wat vertellen.

dichter

zal ik het raam niet dicht doen? heb je het niet koud?

actrice

o nee!

dichter

wat moet ik je vertellen?

actrice

wie ben je op dit ogenblik ontrouw?

dichter

ik ben het helaas nog niet.

actrice

kop op, ik bedrieg ook iemand.

dichter

dat geloof ik graag.

actrice

en wie denk je dat het is!

dichter

ja, dat kan ik niet weten.

actrice

raad eens?

dichter

es denken...je directeur.

actrice

ik ben geen koormeisje.

dichter

ik dacht het maar.

actrice

raad nog eens?

dichter

dan bedrieg je je collega...ivo –

actrice

ach, die man houdt helemaal niet van vrouwen... weet je dat niet? Der Man hat ja ein Verhältnis mit seinem Briefträger.

dichter

hoe is het mogelijk

actrice

geef me liever een kus. - wat doe je nou?

dichter

plaag me niet zo!

actrice

luister robert, dan zal ik je een voorstel doen. kom bij me in bed!

dichter

voorstel aangenomen!

actrice

kom gauw, gauw!

dichter

ja...als 't aan mij gelegen had, was ik allang...hoor je dat?

actrice

wat?

dichter

buiten zingen de krekels.

actrice

je bent niet goed wijs, liefje, hier zijn geen krekels.

dichter

maar je hoort ze toch.

actrice

kom nou toch!

dichter

hier ben ik.

actrice

zo, nu stil blijven liggen...st... niet bewegen.

dichter

wat haal je nou in je hoofd?

actrice

je wil wel graag met me naar bed, hè?

dichter

dat is je inmiddels wel duidelijk

actrice

nou, er zijn er wel meer die dat zouden willen.

dichter

maar het is niet te ontkennen, dat ik op het ogenblik de meeste kans heb.

actrice

kom dan maar bij me, krekel. ik zal je van nu af aan krekel noemen. Krekeltje.

dichter

mooi.

actrice

nou...wie bedrieg ik?

dichter

wie? mij misschien.

actrice

je bent niet goed bij je hoofd. Du hast wohl nicht alle Tassen im Schrank.

dichter

of iemand...die je zelf nooit gezien hebt...iemand die je niet kent, iemand...die voor je bestemd is, man kennt ihm nicht, und kennt ihn doch genau.... nur mann hatt das er vorüber geht,

actrice

hou toch op met die sprookjesachtige onzin. Rede nicht so Märchenhaft, krekeltje.

dichter

...is het niet merkwaardig...ook jij – en ik dacht toch dat jij...maar nee...het zou zo zonde zijn, wanneer ik je...kom...kom...kom...kom –

-----
actrice

dat is toch beter dan onzinnige stukken te moeten spelen, vind je niet?

dichter

nou, ik vind dat je soms toch ook hele goede stukken speelt.

actrice

je bedoelt zeker jouw stuk, arrogante Hund.

dichter

ja zeker.

actrice

dat is écht een prachtig stuk.

dichter

nou dan.

actrice

ja, je bent een groot genie!

dichter

bij deze gelegenheid kun je me wel vertellen waarom je eergisteren niet hebt gespeeld.
je mankeerde toch helemaal niets.

actrice

ik wou jou kwaad maken.

dichter

waarom? wat heb ik gedaan?

actrice

je bent arrogant geweest.

dichter

hoe dan?

actrice

dat vinden ze bij ons allemaal.

dichter

ah

actrice

maar ik heb hun gezegd: die Hund heeft het volste recht om arrogant te zijn.

dichter

en wat hebben ze daarop geantwoord?

actrice

wat zouden ze me antwoorden? ik praat met niemand.

dichter

ah

actrice

ze zouden me het liefst allemaal vergiftigen. maar dat gaat ze niet lukken.

dichter

denk nu maar niet aan andere mensen. wees blij dat we hier samen zijn, en zeg me dat je van me houdt.

actrice

Wat voor bewijzen verlang je eigenlijk van mij?

dichter

bewijzen kun je dat helemaal niet.

actrice

wat wil je dan nog meer?

dichter

hoevelen heb je het op deze manier al willen bewijzen...heb je die allemaal liefgehad?

actrice

o nee, liefgehad heb ik er maar één.

dichter

mijn...

actrice

fritz.

dichter

ik heet robert. wat betekenen ik voor je, als je op dit ogenblik aan frits kunt denken?

actrice

je bent een gril van me, krekeltje.

dichter

goed dat ik het weet.

actrice

vertel es, Grille, ben je daar niet trots op?

dichter

waarom moet ik daar trots op zijn?

actrice

ik geloof dat je daar wel reden toe hebt, krekeltje.

dichter

o. daarom.

actrice

jazeker, daarom, mijn bleke krekeltje. nu, hoe staat het met je krekelzangen? krekelt het nog?

dichter

voortdurend. hoor jij dat dan niet?

actrice

zeker, ik hoor het. maar het zijn kikkers, krekeltje.

dichter

je vergist je, die kwaken.

actrice

natuurlijk kwaken kikkers, krekeltje.

dichter

maar hier niet, hier hoor je krekels.

actrice

eigenwijs! geef me maar een kus, kikker.

dichter

nee alsjeblieft, noem me niet zo. daar wordt ik echt nerveus van.

actrice

hoe moet ik je dan noemen?

dichter

ik heb toch een naam: robert.

actrice

och, dat is zo vervelend.

dichter

ik vraag je mij niet anders te noemen dan zo.

actrice

goed dan, robert geef mij een kus...o!...ben je nu tevreden kikkertje?

dichter

zou je het goed vinden als ik een sigaret rook?

actrice

geef mij er ook één. - je hebt nog geen woord gezegd over m'n prestatie van gisteren?

dichter

welke prestatie?

actrice

nou zeg.

dichter

o...ik was niet in het theater.

actrice

grappenmaker

dichter

helemaal niet. omdat je eergisteren niet hebt gespeeld ging ik er van uit dat je gisteren ook nog niet helemaal 100%... of op je volle kunnen was. daarom heb ik er vanaf gezien.

actrice

dan heb je veel gemist.

dichter

ah.

actrice

het was een sensatie. de mensen zijn bleek geworden.

dichter

heb je dat duidelijk kunnen zien?

actrice

benno zei: kind...je hebt goddelijk gespeeld!

dichter

hm. en eergisteren nog zo ziek.

actrice

jazeker. ik wàs ziek, en weet je waarvan? van verlangen naar jou.

dichter

net zei je nog dat je me kwaad wou maken en daarom hebt afgezegd.

actrice

ach, wat begrijp je van mijn liefde voor je. jij blijft koud bij alles, kikker, en ik heb nachtenlang koorts gehad. eenenveertig graden!

dichter

tamelijk hoog voor een gril.

actrice

een gril noem jij het? terwijl ik van liefde voor je sterf, noem jij het een gril -?!

dichter

en frits?

actrice

frits?... hou toch op over die...

II

actrice

Ja dat was slecht. Om te huilen zo slecht..

acteur

Nee slecht was het niet. Je hebt de boel niet echt tegen gehouden.

actrice

Ja goed slecht was het niet nee.

acteur

Je kunt niet chagrijnig het toneel op, dat is godsonmogelijk.

actrice

Je moet een soort eeuwige opruimsituatie voor jezelf creëren voordat je opgaat.

acteur

Misschien moet je iets ook dichter bij de inhoud...

actrice

We begeven ons in het charlatangebied van het toneelspelen.

acteur

We zitten toch geen flauwekul in elkaar te sleutelen.

actrice

Vroeger was ik veel trotser op onze voorstellingen.

acteur

Ik vind onze voorstellingen de laatste jaren vaak veel beter als we ze nog niet gespeeld hebben.

Actrice

Iets principieel aan elkaar rommelen. Dat zijn we aan het doen.

acteur

Het is iets tussen vaudeville en amateurisme in.

Actrice

Zonder al te veel te willen bedoelen of heel politiek te zijn.

Acteur

Ooit overwogen te stoppen?

actrice

Ja, elke dag. En daarom moet ik elke dag weer op.

Jij staat al vanaf je 15^e op het toneel. Jij maakt intuïtief altijd de juiste keuzes. Je hebt je eigen kracht ontwikkeld. En dat wordt herkend, erkend, geprezen.

acteur

Geprezen. ten koste van wat?

actrice

Hoe bedoel je, ten koste van wat?

acteur

Ik dacht dat het makkelijker zou worden, maar het wordt steeds moeilijker. Ik twijfel voortdurend, aan alles en iedereen. Het lijkt alsof ik elke keer angstiger en angstiger wordt. Hysterisch.

actrice

Misschien is het ook niet zo gezond om zo weinig te eten...

acteur

Elke voorstelling moet ik een grotere blokkade overwinnen om überhaupt op te kunnen

actrice

En misschien is het ook niet goed om zoveel te drinken.

acteur

Alleen door continu van het ergste uit te gaan, kan ik het een beetje verdragen

actrice

Hoe vaak ben je de afgelopen tijd flauw gevallen?

acteur

Ik dieet, ik ren, ik mediteer

actrice

Ik wil niet steeds in paniek raken als jij iets te lang op de plee weg blijft.

acteur

Voor mij hoef je je toch niet meer verantwoordelijk te voelen

actrice

Alsof dat ooit ophoudt.

acteur

Wat staat er in die brief die daar voor je ligt, onaangeraakt?

actrice

Hoef ik niet te weten.

acteur

Je weet al wat erin staat.

actrice

Er staat niets in.

acteur

Waarom maak je hem dan niet open?

actrice

Omdat ik bang ben dat er iets in staat.

acteur

Zoals?

actrice

Ik herken het logo. Het komt van de directie van dit mensenuitbeeldingsinstituut.

acteur

Het logo zegt niks over het karakter erop...of erin, ervan

actrice

Dat de welwillendheid van het publiek afneemt door de volmaaktheid van onze voorstellingen. Dat de algehele afkeuring tijdens de laatste voorstelling die luid gearticuleerd werd.....

acteur

Hoezo? Heb jij iets gehoord?

actrice

Ik hoor niets, als ik speel ben ik doof en zo blind als een konijn.

acteur

Een mol bedoel je.

actrice

Omdat ik volledig op ga in de rol die ik speel – dat het in grote getale wegblijven van het publiek het financieel onverantwoord maakt om jullie nog meerdere avonden te programmeren en als we van onze komende voorstelling, UMSONST, wat zoiets betekent als gratis en voor niks, geen politiek-actueel, internationale toptoneelavond maken, dat we dan, dat we dan, want, ja, de sector functioneert beter dan ooit sinds er geen risico's meer worden genomen.

acteur

Een theaterdirecteur wil alleen maar dat z'n toneelspelers in de smaak vallen.

actrice

O, ik moet ook nog in de smaak vallen. Voor dit loon geen loon? Een gulden per dag heeft de mens om te leven en leven moet toch ieder mens. Ik ben ook een mens. Als alleen de mensen mogen leven die in de smaak vallen dan ziet het er slecht uit.

acteur

'lieve vrienden, zet 'm op, toi-toi-toi, break-a-leg en tot bij de champagne als we samen het glas heffen op deze bijzondere avond, namens het volledige team, de consumptiebonnetjes liggen in de kleedkamer etc.'

actrice

Ik ga trouwen.

acteur

Trouwen. Kleinburgelijk.

actrice

En kinderen krijgen en ik ga internationaal.

acteur

Wat moet jij nou internationaal? Iedereen gaat internationaal. Straks zit iedereen in het buitenland en staan hier alle theaters leeg.

actrice

Dan kan jij daar mooi gaan spelen.

acteur

Als het hier niet vol zit met buitenlanders. Ik bedoel...

actrice

Misschien is het kleinburgerlijk om naar het buitenland te gaan, maar ik heb geen zin om in de zomer te weten, in welke zwarte doos ik de winter doorbreng, en in de winter te weten op welke zomerlocatie ik mijn tent opzet. Dat is de kogel door de vleugels van mijn geest. Dus snel getrouwd, kinderen maken en met mijn hele circusfamilie op weg naar het verre westen of oosten of zuiden of noorden.

acteur

Van Europeestheaterhuis naar Europeestheaterhuis.

actrice

Steeds op weg, dus zonder te weten waar naar toe. Wie is hier kleinburgelijk, vraag ik me af.

acteur

Het grote geld achterna.

actrice

Of ik koop gewoon een lotje. - Nog gefeliciteerd trouwens.

acteur

Ja dank je...waarmee ook alweer ?

actrice

Met je prijs.

acteur

O...ja...ja

actrice

Je hebt 'm verdiend...misschien niet per se voor deze rol.

acteur

Heb je de voorstelling gezien?

actrice

Nee...sorry. Ik moest zelf spelen...en sowieso ga ik eigenlijk bijna niet meer naar toneel...

III

acteur

o gelukkig je bent er nog

avondcoördinator

wat kan ik voor je doen?

acteur

ik heb m'n tas achter de tribune laten liggen, met alles erin, telefoon, pasjes

avondcoördinator

ik zal het licht aandoen in de zaal

acteur

ik vind het wel op de tast

avondcoördinator

voorzichtig, meteen naast de deur...

acteur

au godverdomme. ik heb me gestoten. aan dat kutblik. m'n scheenbeen bloed

avondcoördinator

pleister?

acteur

laat maar, ik stop 'm wel in m'n mond

avondcoördinator

je been?

acteur

het wondje

avondcoördinator

je moet het wel ontsmetten anders krijg je tetanus

acteur

laat maar zeg ik. ik ben toch geen baby

...

avondcoördinator

ah het olifantje Koelewijn

acteur

waar?

avondcoördinator

jij. wil je geld lenen?

acteur

He?

avondcoördinator

nee sorry niet lenen. Hebben. Ik bedoel houden.

acteur

(Grapjas) he?

avondcoördinator

heb je alles?

acteur

ja. o fuck.

avondcoördinator

wat?

acteur

ik ben vergeten mn ovkaart op te laten laden

avondcoördinator

er is hier wel een bed als je niet naar huis wil, in een van de loges

acteur

he jezus wat ranzig

avondcoördinator

ik heb nog wel wat pasta over, als je wil. of een glas wijn

acteur

ja wijn, lekker...ik ben bang als ik naar huis ga...

avondcoördinator

dat er dan morgen zo'n, hoe heet dat, een schuldeiser voor je deur staat, morgenvroeg aan je bel te trekken

acteur

ik heb ruzie met de burens omdat ze hun wc nooit doorspoelen en altijd stampen

avondcoördinator

laten we in het decor gaan zitten. aan de eettafel.

acteur

dus dan zet ik m'n muziek wat harder, maar nu hebben zij een orgel aangeschaft

avondcoördinator

o wat vreselijk, wat smakeloos. daar staat ie weer. de zithoek. het bijzettafeltje, de hanglamp.

acteur

de onderhuurder, die m'n huur betaalde, die trok t niet, die is opgestapt

avondcoördinator

als jij de ladder pakt, kijk ik of ik m aan kan krijgen

acteur

ik raak geen ladder aan

avondcoördinator

voel je je daar te goed voor?

acteur

te onhandig. ik voel me belachelijk onhandig met een ladder in m'n handen. ik stoot altijd iets om, of hij valt, m'n vingers komen ertussen

avondcoördinator

kan je die deurwaarder niet afschepen? zeggen dat je niet thuis bent?

acteur

deurwaarder?

...citaat uit toneelstuk...

acteur

ahhh! wat is dat?

avondcoördinator

dat is de bel. de bel gaat

acteur

hoezo? het is geen echte bel. hij kan niet gaan

avondcoördinator

het is de postbode

acteur

zo laat?

avondcoördinator

hij komt om de week langs, al jarenlang zo laat. we spelen een spel dat we hebben bedacht, een variatie op ganzenbord, en we drinken.

als het is afgelopen, gaat hij naar huis.

acteur

doe je niet open?

avondcoördinator

nee

acteur

jammer

...

avondcoördinator

naarmate ik ouder word kan ik niet zo goed meer onthouden wat ik gedroomd of gelezen heb en wat ik echt heb meegemaakt. heb jij dat ook?

acteur

nee.

avondcoördinator

ik weet zeker dat ik bij diederik ebbinger in de klas zat. ik zie hem z'n vinger opsteken, maar ik kwam hem tegen laatst, in een café in groningen, en hij heeft helemaal niet bij me op school gezeten, maar een kilometer verderop

...

avondcoördinator

zou er ook zoiets bestaan als financiële ontoerekeningsvatbaarheid?

acteur

ben jij gek?

avondcoördinator

nee ik niet jij. dat je schulden worden kwijtgescholden

acteur

ik heb helemaal geen schulden!

avondcoördinator

dat jij een dure advocaat inhuurt om te bewijzen dat je een liquiditeitstrauma hebt

acteur

jij moet niet alles geloven.

avondcoördinator

als er dan een deurwaarder aanbelt, doe je open als je eigen bediende en als de deurwaarder dan vraagt waar je bent, zeg je dat 'heen' bent. hij vraagt dan 'heen? je bedoelt dood?' 'nee, niet dood,' antwoord je 'wat?' vraagt hij dan weer, 'hij is weg? de stad uit? gevlucht?' 'nee, hij is ontegenzeggelijk hier...en hij is niet hier' 'hou me niet voor de gek, zeg me waar hij is want ik vind 'm toch' 'dat zou mooi zijn,' antwoord jij dan, we zijn nu weer bij jou, 'want hij is zichzelf kwijt. jazeker, mijn hart is gebroken, ik moet huilen als ik aan hem denk, ik ben zo melancholisch als een paard in een vijver' 'hou je vergelijkingen voor jezelf en praat normaal; vertel gewoon wat er met hem aan de hand is of ik sla je hersens in, idioot' 'precies, de nagel op z'n kop, dat is er aan de hand, z'n hersens zijn geklutst, arm eitje, hij is gek' 'gek!' roept de deurwaarder dan, 'is hij non compos?' en daar wil je hem hebben, want iemand die non compos is, is niet bevoegd om welke schuldbekenenis dan ook te ondertekenen en ...

acteur

'non compos?' wat is dat voor een woord?

avondcoördinator

dat is een woord. uit een scène. een scène uit een restauration comedy

acteur

ken je hele scènes uit je hoofd?

avondcoördinator

ik heb een auditief geheugen.

acteur

ik ben dyslectisch. al lees ik een scène honderd keer, ik krijg m'n tekst er niet in.
gruwelijk

...

avondcoördinator

ik wilde altijd souffleur worden, als kind

acteur

souffleur? welk kind wil er nou souffleur worden

avondcoördinator

nou ik. en nu ik hier ben, zijn de souffleurs afgeschaft

acteur

ouderwets, uit de tijd

avondcoördinator

ze werken alleen nog met oortjes, soms

acteur

net als het repertoire

avondcoördinator

oortjes! zendertjes! spreken kunnen ze ook niet meer. ik kon in m'n eentje hele stukken spelen, alle stemmen, als een oratorium

acteur

die stukken gaan óf over het huwelijk óf over geld,

avondcoördinator

klinkt behoorlijk actueel.

acteur

meestal allebei, en over dienstmeisjes, officieren en schoorsteenvegers. dat gaat toch niet!

avondcoördinator

er zitten uitgesproken mogelijkheden in jou profiel. de twee zwakke punten van deze tijd zijn het gebrek aan principes en het gebrek aan profiel.

acteur

alsof de wereld daarbuiten stil heeft gestaan

avondcoördinator

daarbinnen bedoel je, daarbinnen stil heeft gestaan

acteur

nee, buiten, of. hè, wacht, ik snap het niet meer

...

avondcoördinator

wat speel je nu? een hit?

acteur

ik heb jarenlang niets gespeeld. op de toneelschool werd ik gescout als aanstormend talent en ik dacht, die roem kan ik alleen maar verpesten als ik speel, ik kan beter niet spelen. dat heb ik lang volgehouden. iedereen wilde me hebben.

avondcoördinator

maar nu speel je

acteur

nu speel ik alles. maakt niet uit wat. vooral tragedies, anders word ik depressief, maar als ik word gevraagd, doe ik het, wat het ook is, waar het ook is, met wie het ook is

avondcoördinator

als het betaalt speel je

acteur

betaald, onbetaald, gewoon alles. als ik iets afsla, willen ze me nooit meer hebben.

avondcoördinator

dus speel je nu al jaren in

acteur

in bobbeltje

avondcoördinator

wat? ik versta je niet

acteur

bobbeltje

avondcoördinator

bobbeltje? wat voor titel is dat?

acteur

over een oude toneelspeler, tony, die bobbeltje speelt, wiens eigen huiskamer is nagebouwd als het décor van de voorstelling. maar in het laatste bedrijf is hij zo dronken, zo de weg kwijt, hij weet niet meer of hij thuis is of op het toneel staat, of hij tony of bobbeltje is, wie z'n echte vrouw is, in het stuk bedoel ik, waarom al die mensen naar hem zitten te staren.

avondcoördinator

aah, bobbeltje!

acteur

aan het eind stort hij in elkaar, hij krijgt een ellenlange huilbui, een slotmonoloog gesmoord in tranen. totale onzin.

...

IV

avondcoördinator / mecenas

aah!

avondcoördinator / mecenas

jezus. je laat me schrikken

mecenas / avondcoördinator

sorry, dat was niet de bedoeling

avondcoördinator

mag ik vragen wat je hier doet?

mecenas

ik zit hier

avondcoördinator

in de kleedkamer. in je eentje. in het donker

mecenas

ja

avondcoördinator

hoor je bij het gezelschap?

mecenas

nee. ja. nou ja. min of meer

avondcoördinator

min of meer?

mecenas

ik steun ze. financieel bedoel ik

avondcoördinator

ah, de anonieme weldoener.

mecenas

niet zo anoniem meer...nu...dus. is die hond van jou?

avondcoördinator

al jaren. lady d. de perfecte coulissehond: kan niet blaffen.

mecenas

mag ze wat haring? of stikt ze dan in een graatje?

avondcoördinator

't is toch geen poes?

...

avondcoördinator

volgens mij zitten de toneelspelers al in 't café. als je wil, kan ik je wel introduceren

mecenas

liever niet. dat bederft de illusie...meestal...vind ik. een beetje afstand is goed

avondcoördinator

tussen hun zweterige overhemden en de vuile onderbroeken?

mecenas

ja vreemd ja. dat heeft iets aangenaams. voelt intiem en verwarrend tegelijk.

avondcoördinator

een soort erotische ervaring, ofzo? daar betaal je ze voor. voor een half uurtje snuffelen

in de kleedkamer

...

mecenas

toen ik studeerde ben ik een keer naar de schaubühne geweest, in berlijn. ze speelden een klucht, ik weet niet precies wat, met een belangrijke rol voor een pruik, doet er niet toe; het maakte een onwaarschijnlijke indruk op me, alles, de reis, berlijn, de voorstelling, het opgewonden publiek waar ik tussen zat, het café daarna, waar de spelers met luid applaus ontvangen werden, echt indrukwekkend. een paar jaar geleden zag ik toevallig dat ze het stuk weer op het repertoire hadden genomen en ik verlangde terug naar die ervaring. ik terug naar berlijn. een complete deceptie, natuurlijk. de reis was overboekt, ik moest 8 uur staan tussen smakkende zwetende, mijn oude hotel was aangepast aan de tijd, de klucht en de spelers helemaal niet, ze waren op een gruwelijke manier aan het schmieren, de ontvangst was lauw, terecht, en het verlegen meisje achter de bar was vervangen door, nou ja, ik weet niet hoe ik in het hotel ben gekomen, maar ik heb het niet meer zo op herhaalbaarheid, in wat voor vorm dan ook

avondcoördinator

ja sorry, ik wil verder niet lullig doen en ik ben natuurlijk ook maar een leek, maar is herhaling niet, hoe noem je dat, de essentie van toneel?

...

mecenas

heb je lady d. al trukjes geleerd?

avondcoördinator

't is toch geen circushond

...

mecenas

zit je op me te wachten? jij moet natuurlijk afsluiten

avondcoördinator

als je wil, kan je nog wel even blijven

mecenas

moet je niet naar huis?

avondcoördinator

nou ja, nee, niet echt

mecenas

alleen de hond? geen vrouw? geen kinderen?

avondcoördinator

geen huis

mecenas

geen huis?

avondcoördinator

nee, geen huis

mecenas

hoezo? waar slaap je dan?

avondcoördinator

hier

mecenas

hier?

avondcoördinator

ik slaap in een loge in de grote zaal, die worden toch niet gebruikt, komt nooit iemand. in eentje staat een bed. die heb ik ingericht als kamer, heel eenvoudig

mecenas

mag ik vragen waarom? hoe dat zo is

avondcoördinator

dat doet er niet zoveel toe, toch?

mecenas

en dus...als iedereen weg is...'s nachts, dan ben jij...en het alarm dan?

avondcoördinator

dat zet ik uit

mecenas

als er wordt ingebroken?

avondcoördinator

ik heb toch een waakhond

mecenas

die niet kan blaffen

avondcoördinator

er is een keuken, een douce, wifi. en ik heb een kijkgat naar de grote zaal. voor m'n vrije avonden

mecenas

het spook van de opera. en niemand merkt het?

avondcoördinator

de technici krijgen wel een vermoeden denk ik. als ik niet kan slapen ga ik opruimen, gereedschap enzo, en ik heb zo m'n eigen manier van ordenen. en als ik het echt te erg vind doe ik soms wat aanpassingen aan een decor

mecenas

zijn er meer van die loges? misschien moeten we hier een underground appartementen-complex beginnen

avondcoördinator

waarom. het is goed zo. je hoort mij niet klagen. ik maak me alleen een beetje zorgen over waar lady en ik naartoe moeten als ik hier ook wordt wegbezuinigd binnenkort

mecenas

maar dan kan jij dat toch gaan doen

avondcoördinator

maar ik doe nu toch al iets

...

mecenas

wanneer gaan we naar huis?

avondcoördinator

je kan ook hier blijven

mecenas

waar?

avondcoördinator

hé, gaat het wel? je hebt misschien teveel gedronken

mecenas

dat gaat je niks aan. wij kennen elkaar helemaal niet

avondcoördinator

hier, neem een flesje water

mecenas

ik kan me zo moeilijk de woorden vinden

avondcoördinator

wacht, ik heb bhv: appel brood auto. wat zei ik? zeg dat eens na

mecenas

denk je dat ze de talisman binnenkort weer op het repertoire nemen? avondcoördinator
je gaat toch niet flauw vallen...aah, jezus, wat doe je?

mecenas

sorry, ik dacht dat je een inbreker was. ik schrok. opeens stond jij voor me in m'n kamer
avondcoördinator

moet ik even iemand bellen?

mecenas

ik weet de code niet meer. al een tijdje niet. en ik wordt overal zo moe van
avondcoördinator

waar wordt jij dan zo moe van?

mecenas

om te kunnen lopen moet ik behoorlijk wat doen. dat is met twee drie boterhammen niet
aan te geven

avondcoördinator

twee drie boterhammen, of twee drie woorden?

mecenas

nee boterhammen. dan moet ik meer eten

avondcoördinator

er zijn nog wat dropjes over

mecenas

die stonden er gister ook al

avondcoördinator

blijkbaar moeten ze ze niet. het is ook nooit goed godverdomme

V

mecenas

het is rustig

barrista

al de hele avond

mecenas

mag ik een jameson

barrista

ijs?

mecenas

geen ijs

...

mecenas

wat ben je aan het doen?

barrista

tekenen. als ik geen koffie zet, teken ik. ik oefen sneltekenen

mecenas

portretten

barrista

meer een indruk van iemand

...

mecenas

kom es dichterbij. vind je m'n blauwe ogen mooi?

barrista

ze zijn groen-bruin

mecenas

het leek me een goeie openingszin, als versiertruc

barrista

ik heb er eentje geleerd van een vriendin: je neemt een bierviltje, maakt een gat erin, steekt je neus erdoor, zo, en dan zeg je: 'heb jij dat bierviltje naar me gegooid?'

...

mecenas

wil jij niks drinken?

barrista

ik ga zo sluiten

mecenas

jammer

barrista

als je wacht tot de anderen weg zijn, kan je er nog wel eentje krijgen

mecenas

graag. ik heb een hekel aan naar huis gaan. soms blijf ik zo lang hangen dat ik zittend in slaap val. als ik alleen thuis ben, doe ik alsof ik een etentje geef, dat gaat vrij ver, ik doe voor allerlei verschillende mensen de deur open, ik wijs ze hun plek aan tafel, laat de chiqueste gerechten voor ze aanrukken, spreek dankwoorden of redevoeingen, en wordt toetertjezat in dit intieme samenzijn met mezelf

barrista

je moet me een keertje uitnodigen als je weer zo'n etentje geeft

mecenas

het is niet echt! het is niet de bedoeling dat iemand

barrista

weet ik. ik kom ook niet. maar dan kan ik me voorstellen dat ik naar zo'n etentje ga en daar allerlei interessante mensen ontmoet

...

mecenas

misschien kan ik beter helemaal afzien van avondeten. een genoeg is het niet, dat eten

barrista

wat is eigenlijk nog wel een genoeg voor zo'n jeugdige miljonair als jij?

mecenas

dat vraag ik me ook vaak af. maar dat ligt niet aan die miljoenen. mijn vriend bijvoorbeeld vindt dat ik een filosoof ben. hij vindt dat ik teveel nadenk

barrista

ja...nadenken is een ongeluk

mecenas

ik heb teveel tijd

barrista

ik val in slaap in stressvolle situaties

mecenas

als flauwvallen?

barrista

maar dan rechtstreeks in slaapstand. en dan word ik wakker in een volkomen onbekende omgeving. maar het beschermt me ook wel

mecenas

beschermt? tegen stress bedoel je

barrista

als ik probeer met iemand anders naar bed te gaan, een ander dan m'n vriend bedoel ik, word ik daar blijkbaar zo gestresst van, dat ik elke keer in slaap val en niet meer wakker word. hoe hard ik het ook probeer, het lukt me niet ontrouw te plegen.

mecenas

ontrouw. wat een ouderwets woord. en waarom zou je daar zo je best voor doen?

barrista

het is een beetje een obsessie aan 't worden. omdat het maar niet lukt, snap je.

...

barrista

je mag de tekening wel hebben, als je 'm wil

mecenas

geef je die gewoon weg?

barrista

hij is goed gelukt, vind ik zelf

mecenas

dank je...dat...ehm...ik weet niet....dat ontroert me...dat je...ehm...dank je

barrista

je hoeft niet zo emotioneel te worden

mecenas

is die echt voor mij?

barrista

ja. ik geef hem je toch

mecenas

ik heb eigenlijk niks. ik bedoel niet iets dat echt van mij is

barrista

doe niet zo pathetisch. je bent de rijkste man die ik ken

mecenas

het bedrijf is miljoenen waard is, maar ik heb er weinig over te zeggen

barrista

hoezo? jij hebt het bedacht, jij bent de baas

mecenas

als m'n investeerders morgen besluiten dat ze hun winst willen zien en verkopen, kan ik daar niks tegen doen. dan ben ik wel nog veel rijker, maar zonder bedrijf. dan verveel ik me, begin weer een nieuw bedrijf om te concurreren met m'n oude bedrijf en zo herhaalt het liedje zich, keer op keer, meer op meer. ik heb een onwaarschijnlijk mooi huis, maar ik kan niet wonen in een beleggingsobject

barrista

ik leef samen met mijn tas. daar zit alles in, m'n schetsblok, m'n cursus russisch, m'n verzameling schaatjes. hij is wel een beetje te zwaar aan 't worden

mecenas

als mijn zoon mij ziet, ziet ie geld; denkt ie aan geld, denkt ie aan z'n vader.

barrista

ik heb nog een kast bij m'n moeder; af en toe haal ik daar wat spullen op, of ik laat wat achter. ik woon bij vrienden. via via. af en toe anti-kraak. nu tijdelijk nergens. of in m'n jas, zou tsjechov zeggen. ik zag laatst een huis dat verbouwd werd waarbij overal met krijt gekalkt was wat er moest komen; op de muur kachel + schouw, hier schilderij van bonnard, op de vloer bank, fumeuse bij het raam, kamerscherm...in zo'n huis zou ik wel kunnen wonen denk ik

mecenas

met een roodgroene hanglamp, de roodgroene hanglamp hoort er bij

barrista

maar dat zijn complementaire kleuren

mecenas

wij hadden vroeger een lamp in de vorm van een bloem, een orchidee, als ik daar naar keek begon ik meteen te dagdromen

barrista

een lamp in de vorm van een bloem, dat is echt lelijk

mecenas

op een tafeltje met een oosters tapijt dat leek op een schip

...

mecenas

ik kan m'n glas bijna niet meer naar m'n mond krijgen

barrista

hoeveel heb je er al op?

mecenas

in m'n hele leven...we zijn hier al lang hè?

barrista

maar het voelt pas een week

mecenas

vind je mij niet saai?

barrista

ik begrijp niet dat mensen saai als iets negatiefs zien. voor iemand met zoveel angsten als ik is saai het beloofde land. het kan me niet saai genoeg.

VI

student

ken je die aflevering van star trek waarin steeds dezelfde kaartscène herhaald wordt?

barrista

star trek?

student

eerst denk je dat er iets met de aflevering mis is, of met je computer, maar dan heel langzaam kunnen de spelers voorspellen wat er gaat gebeuren, welke kaarten er worden opgegooid enzo. uiteindelijk blijkt dat ze steeds een kosmische wolk invliegen die hun terugteleporteert, in tijd dus, naar hetzelfde beginpunt.

barrista

ik was te jong om dat vanzelf mee te krijgen

student

het was the next generation. met die kale, hoe heet ie ook alweer, patrick swayze.

barrista

patrick swayze? met dansen en alvleesklierkanker

student

kanker? nee, patrick stewart, die bedoel ik, hij zit nu steeds in een rolstoel, in de x-men

barrista

nog een sigaret en dan is m'n pauze wel voorbij. wat ga je straks doen?

student

weet niet. ik verveel me. naar huis denk ik

barrista

misschien kan ik met je mee, als je wil, je zin hebt

student

met me mee? na de laatste keer?

barrista

hoezo? wat was er mis met de laatste keer?

student

je viel in slaap! ik had je drie truien nog niet uit, of je viel als een blok in slaap. je snurkte zo hard, ik was bang dat je bewusteloos was

barrista

als je bewusteloos bent, snurk je niet

student

je snurkt wel, da's het rare, heel erg hard

barrista

mijn vriendje vond me gister, ik zat op bed, ik lag zo, als een pieta, met kleren aan, jas aan, licht aan, tas naast me en één schoen aan en de ander lag ergens anders

...

student

m'n eerste idee was om een tape, een hele lange tape, van zo'n revox, over het hele toneel te laten lopen en dan steeds rode kruizen zetten, om momenten te markeren. maar er zijn drie taperecorders op school en ze zijn of kapot, of de tape is de verkeerde maat. wel geweldige dingen. het is ook raar, want sinds ik mezelf opneem is, voor dat project hè, bedoel ik, is geen enkel probleem een probleem meer. want een probleem is materiaal en een groot probleem betekent goed materiaal en dus geen probleem meer

barrista

wil je een sigaret?

student

ik mis noorwegen

barrista

ja

student

en ik mis otto...

barrista

ja. otto?

student

in m'n kamer staan alle meubels en voorwerpen in verhouding met elkaar, heel bewust, contrapuntisch

barrista

dat vind ik een beetje eng

student

een stoel zet je niet met z'n rug naar een deuropening, dat is onaardig. en als de stoel opengedraaid staat, moet het kleed gekanteld op die stoel liggen

barrista

onberispelijk. onbewust denk ik de hele tijd onberispelijk als ik bij je in de buurt ben. ik heb ook altijd zin om je haar door de war te doen

student

en opeens kon ik geen enkel verband meer vinden. alsof alles volstrekt willekeurig was neergezet.

barrista

zal ik je haar binnenkort weer knippen?

student

ehh ja graag. wil je niet es betaald worden zo langzamerhand

barrista

nee. ja, misschien zoals vroeger, in vrijkaarten

student

kun je me niet helpen? het decor voor me maken ofzo?

barrista

echt niet. dat moet ik de hele dag vergaderen met alle afdelingen en departementen binnen school. dat kan ik niet. dat ga ik niet doen. ik ga niet managen

student

'laat op een avond in de toekomst'. de eerste regie-aanwijzing. wat moet je daar mee?

barrista

misschien zonder decor

student

ja dat lijkt altijd een goeie oplossing. maar uiteindelijk is het ook wel een beetje saai

barrista

als alle dagen op elkaar lijken, ik bedoel overeenkomstigheden hebben meer dan verschillen, los van dat verschillen veel meer opvallen, dan is elke dag als de vorige en de volgende, of niet eens perse de volgende, want elke dag, elke herhaling, die je normaal dus als allemaal dagen naast elkaar ervaart, drie op de linker bladzij en rechts vier, want het weekend deelt een hokje, maar als cirkel of lang gerekt moment, dat je niet naar voren loopt maar alleen om je as draait, dan bestaan er maar twee momenten "nu" en wat er tussen "nu" en de volgende keer dat je neus naar die kant wijst zit, maar dan is er geen verschil tussen de tiende en de elfde cirkel, alleen het "nu" en het "niet-nu". alle kennis, de toekomst is dus bekend door het verleden en beide zijn hetzelfde in het

heden, "niet-nu" dus en irrelevant, want het heden is evengoed de toekomst want er is geen voortgang. Dus er zit heus vanzelf wel genoeg toekomst in die voorstelling van jou.

student

ik snap het niet

barrista

vroeger was ik niet zo goed in praten. gewoon iets zeggen. ik wist dan echt niet wat ik moest zeggen. er waren mensen die ik opzich best aardig vond en waarvan ik wist dat zij mij ook best aardig vonden maar waarmee het niet lukte om te praten. nog een sigaret en dan is m'n pauze wel voorbij. wat ga je straks doen?

student

weet niet. ik verveel me. naar huis denk ik

barrista

misschien kan ik met je mee, als je zin hebt

student

met me mee? na de laatste keer?

barrista

hoezo? wat was er mis met de laatste keer?

student

je viel in slaap! ik had die drie truien nog niet uit, of je viel als een blok in slaap. je snurkte zo hard, ik was bang dat je bewusteloos was

barrista

en als je bewusteloos bent, snurk je ... keihard

student

je snurkt...nee...hè? ja...precies...

barrista

mijn vriendje vond me gister, ik zat op bed, ik lag zo, als een pieta, met kleren aan, jas aan, licht aan, tas naast me

student/barrista

en één schoen uit

barrista

ik ontweek een auto, slingerde, kreeg m'n voet niet uit de beugel van m'n racefiets en viel voorover de gracht in, met fiets en al. toen ik onder de modder boven water kwam stond hij daar, lachend. of hij misschien kon helpen. een journalist

student

romantisch

barrista

maar hij houdt niet van majakovski. ik las daarover en hij reageerde totaal niet.

student

waarover

barrista

wat?

student

waarover las je

barrista

nee daarover

student

ja waarover

barrista

ik snap het niet

student

waarover gaat daarover. toen je zei...

barrista

precies, ik las waarover gaat daarover. verder kwam ik niet

student

ik hou ook niet van majakovski

barrista

en hij heeft een vreemd gebit. puntig. een soort haaietanden

student

weet je dat er een oud tandartsfonds voor toneelspelers is?

barrista

ja. daardoor kon ik m'n ogen laten laseren. ik had -11

student

echt? gaaf

barrista

het ging bijna mis. het vocht achter één van m'n ogen kon nergens heen. voelde alsof ie ging ontploffen

student

ik lees nu een boek waarin als de hoofdpersoon ergens geneukt heeft, dan ontploft daar de volgende dag een V2

barrista

o. z'n piemel fungeert dus als een soort navigatie-systeem voor die V2's?

student

als ze erachter komen, sturen ze hem naar het platteland, minder dicht bevolkt

barrista

een soort telepathie dus tussen z'n piemel en die raket? of is die raket eigenlijk een piemel? is het een soort cyberkinetische pornografie

student

ik begrijp ook nooit dat in films, als iemand bijna dood gaat, dat ze dan boven hun lichaam gaan zweven, alsof ze er bovenuit stijgen zoals ehh, rusty james in rumble fish, matt dillon. of was 't mickey rourke?

barrista

dat is katholiek, klassiek, alsof ze alvast op weg zijn naar de hemel

student

voor mij voelt het meer als vallen

barrista

het is ook handig voor het overzicht. van boven kan je op schematische wijze zien hoe je sterft.

student

als wegvallen, tussen de dingen uit

barrista

in de onderwereld. nog een sigaret dan...dan is m'n pauze wel voorbij. ga je straks...naar huis?

student

ehh...ja...ik denk 't

barrista

misschien kan ik met je mee, als je zin hebt

student

met me mee? na de laatste keer?

barrista

de laatste keer...toen viel ik in slaap hè

student

ja die drie truien waren nog niet uit of...je snurkte

barrista

ik snurkte zo hard dat je bang was dat ik bewusteloos was

student

en je vriend vond je gister op de rand van je bed...gister?

barrista

volgens mij hebben wij hebben we dit al eerder meegemaakt

student

volgens mij ook

barrista

misschien hebben we 't gedroomd

student

of gespeeld

barrista

of gespeeld

student

dan weet jij wat spelen is

barrista

dan weet ik wat dromen is

student

volgens mij hebben we dezelfde woorden op een andere plaats al eerder gezegd

barrista

kan je nagaan wat werkelijkheid is

student

of droom

barrista

of spel. gadverdamme

VII

student

o ben jij het

postbode

het paste niet door de brievenbus

student

wat is het?

postbode

een pakje. voor je verjaardag

student

voor m'n verjaardag? van jou?

postbode

een landkaart. van de wereld in 1393

student

kopie. reproductie

postbode

origineel

student

wat. dat moet je niet doen. dat is een veel te groot offer, of hoe noem je dat, uitgave.

postbode

dat is toch de hele bedoeling, het hele idee van een cadeau, dat je iets offert.

...

postbode

ik moet eigenlijk de rest van de post nog rondbrengen

student

even breken, nee, ik bedoel pauze

postbode

dan kan ik gelijk m'n nieuwe uitvinding uitproberen

student

zou je dat wel doen

postbode

gadverdamme

student

wat?

postbode

wat stinkt het hier

student

o dat. dat is de onderbuurman. hij is zelf jam aan het maken

postbode

in deze hitte?

student

ik kom 'm wel es op de trap tegen, tot aan z'n ellenbogen in aardbeienjam, druipend

postbode

je hebt de sombere taart gemaakt, wat grappig

student

het is een love-chock-taart.

postbode

heb je norit gebruikt?

student

norit? hij is gekocht, niet zelf gemaakt

postbode

geactiveerde kool, dat kreeg ik vroeger tegen diarree

student

ik ga even thee zetten

postbode

van wie heb je dat nieuwe schilderij? zelden zo'n somber schilderij gezien, origineel

student

reproductie.

postbode

wat? ik versta je niet.

student

reproductie zeg ik. van strindberg

postbode

hm. ik wist niet dat ie schilderde...zwarte golven die overgaan in een zwarte lucht

student

herinnert me aan noorwegen. z'n bijnaam is 'de vliegende hollander'

postbode

van strindberg?

student

van het schilderij. vanwege dat piepkleine zwarte bootje waarschijnlijk, rechtsonder, in de hoek. voorzichtig

postbode

godver. ik was vergeten dat je een stoel hebt waarvan een poot mist. kutkruk

student

ik ben eraan gehecht

...

postbode

waarom voeren we eigenlijk nooit een gesprek over toneel

student

voor mijn gevoel doen we dat de hele tijd

postbode

ja, nee, ik bedoel letterlijk. toch niet omdat het te pijnlijk is? omdat jij een regiestudent ben die nog moet beginnen en ik een dramaturg of technicus of toneelspeler ben, die al gestopt is? hoezo ben ik gestopt? omdat ik een postbode ben? de postbode en het toneel horen bij elkaar. iedereen denkt altijd de brandweerman en het toneel, maar nee, eerst had je de bode en daarna de postbode, metaforisch bedoel ik hè, de verbindingsofficier. kijk, ze vermoorden de postbodes, gooien ze in een meer, laten hun lijken ontbinden, vissen de botten weer op, verbranden die botten, van de kool maken ze inkt en die verkopen ze op de markt. voor nieuwe brieven. in een toneelstuk misschien, in een restoration tragedy, die niet eens echt bestaat. maar wat dan nog? al was het een wensdroom, het blijft toch realiteit. dus ik ben niet gestopt! waarom zeg je de hele tijd dat ik gestopt ben? ik ben ondergronds gegaan en nu denk je misschien dat dat niet kan, dat dat niet bestaat bij toneel, dat it all about the visibility is, maar ik bedoel letterlijk onder de grond. mijn stokdove opa werkte als technicus onder de grote zaal van het concertgebouw, in een tweede zaal. die is gebouwd als studio, door philips, om te experimenteren met quadrophonisch geluid. en nou staat het leeg en breken we elke nacht in met een groep mensen, technici, koks, advocaten, een smid, timmermannen. we

verbouwen de zaal om ondergronds te kunnen programmeren. we gaan pas op als het af is.

...

student

heb je het onweer gehoord vannacht?

postbode

nee, doorheen geslapen

student

ik werd midden in de nacht wakker met een gevoel alsof een elektrische lading door m'n lichaam naar m'n hart trok. in paniek ben ik de trap af gerend, naar buiten.

postbode

een elektrische lading

student

ik slaap in zo'n groot amerikaans bed. met van die koperen knoppen op de hoeken en metalen springveren. één grote geleidingsmachine

postbode

volgende keer zal ik wat hyacinten meenemen, dan slaap je wat lichter

student

waarom gaan we niet weer samen wat maken

postbode

wat gaan we maken?

student

wat je wil

postbode

jij houdt niet van mijn repertoire

student

en jij niet van het mijne. waarom heb je me in de steek gelaten?

postbode

in de steek? volgens mij...ik herinner me iets vaags over kansen, voor je dromen gaan

student

niet in m'n eentje. samen

postbode

gelul. ik wil geen baas. zijn

student

ik ben helemaal niet de baas. iedere toneelknecht behandelt me als zijn voetveeg

postbode

en in ruil daarvoor word jij z'n vriend. een despoot met een slavennatuur

student

je snapt het niet. ze verraden me waar ik bij sta. achter m'n rug. voortdurend. ik word tegengewerkt, ik krijg niks voor mekaar

postbode

sst, kom hier, rustig maar

student

het is zo erg, ze jatten van me, concepten, niet-machines, vrienden, zo gruwelijk

postbode

sst, niet huilen. kom, ik maak wat thee met een beetje valeriana, rustig, rustig en dan gaan we zo liggen, kom, hier op de bank, kom maar

student

wat voor relatie zouden we niet gehad hebben als dat werk er niet steeds tussen gezeten

had

postbode

als dat werk er niet tussen gezeten had, was er überhaupt geen relatie geweest

VIII

postbode

jeg ønsker å sove med deg / ik wil met je naar bed

kassameisje

tie prieslal ni to. nagriena nniette noeznu / lul, hier heb ik niks aan

postbode

men jeg vet ikke hvordan du gjør det / maar ik weet niet hoe ik dat moet doen

kassameisje

noe takdaa boedjet pozna prieduurk (doerak) / en dan is het te laat, eikel

postbode

hé, kan het wat zachter, zo kan ik me niet concentreren

kassameisje

forget it

postbode

this girl i'm studying norwegian for, het last name is arbo

kassameisje

so?

postbode

i think it's funny, arbo

kassameisje

why?

postbode

arbo, the same like the safety-rules

kassameisje

so? strange

postbode

you know, the strange thing, when i listen to you speak Russian, i also start thinking in Russian, i imagine even dreaming in Russian, just now, i even remembered a Russian childrens-rhyme that my mother used to say for bedtime. it starts with, ehm, i met five men, mother says

kassameisje

oh yes i know it, everybody knows it. how do they look? the child asks

postbode

the first one has a black beard

kassameisje

why?

postbode

because he doesn't know how to shave, ofcourse

kassameisje

and the second one?

postbode

the second one has a ring

kassameisje

why?

postbode

because he's married, ofcourse

kassameisje

and the third?

postbode

the third has a belt around his waist

kassameisje

why?

postbode

because otherwise his pants would fall down. you say it like that? that your pants fall down?

kassameisje

no, they drop

postbode

what?

kassameisje

the pants, they drop

postbode

and the fourth?

kassameisje

the fourth has only one eye open

postbode

why?

kassameisje

because he's almost asleep, just like you my child, the mother says with a very soft voice

postbode

and the last one? asks the child mumbling

kassameisje

the last shows his teeth, the mother whispers

postbode

and then the child shouldn't ask anything anymore, because when, by accident she asks,

kassameisje

why?

postbode

the mother will say with a voice like a thunder:

postbode/kassameisje

because he will eat you when you're not asleep, ofcourse

postbode

the longer i stay here, the more i feel myself becoming a clown

kassameisje

because you walk funny?

postbode

no i don't know, it all feels a bit pointless. maybe it's just that i slowly forget my own language

kassameisje

why do we speak so strange english to eachother?

postbode

ik weet het niet. omdat je russich bent, denk ik.

kassameisje

hé, heb je nou gekleurde lenzen in?

postbode

wou ik es uitproberen. of het leven anders is met groene ogen

kassameisje

ga je omeletten bakken?

postbode

tuurlijk. wil je soep of sla erbij?

kassameisje

sla

postbode

m'n chinese supersoep is ook heel lekker

kassameisje

kan het niet allebei? ik wil het allebei

postbode

staat er iets in de zaal

kassameisje

ik zal vragen hoeveel er mee lunchen. kan het wat zachter? waarom heb je opera op als je kookt

postbode

vind ik mooi

kassameisje

altijd dezelfde

postbode

altijd dezelfde dirigent. een pool, nou ja engelsman eigenlijk. heeft een keer bij een concert alleen z'n handen laten uitlichten

kassameisje

verder de hele zaal in het donker? mooi

postbode

beetje een showman. hij smeedt soms z'n partituren op de grond om te laten zien dat ie wel uit z'n hoofd kon dirigeren

kassameisje

de kookplaat doet het niet

postbode

jawel die doet het wel

kassameisje

nee hij doet het niet

postbode

dan moet je 'm aanzetten

kassameisje

hij staat aan

postbode

dan moet ie 't doen

kassameisje

nee dat zeg ik, hij doet het niet

postbode

dan zal ie wel kapot zijn

kassameisje

ja dan moet ie dus nagekeken worden

postbode

kijken kan wel, maar of ie t van kijken gaat doen, dat betwijfel

kassameisje

ik zal die andere plaat es proberen

postbode

is er nog één

kassameisje

die doet het

postbode

die hoef je ook niet te maken

kassameisje

dat heeft ook geen zin om 'm te maken als ie 't al doet

postbode

nee natuurlijk niet

kassameisje

even kijken. als er 15 mensen mee lunchen en we willen voor ieder 3 dumplings in de soep en voor 4 dumplings hebben we 500g tarwebloem nodig en 220ml water...o nee voor 4 personen natuurlijk. dus dat zijn ongeveer...kan je even meedenken...want

postbode

nee, niet echt ben ik bang. ik heb dyscalculie

kassameisje

dyscalculie?

postbode

dyslexie met rekenen. optellen gaat wel maar aftrekken wil niet zo goed lukken. $1+1=2$ maar $4-3=7$. denk ik. 10 misschien? of een getal groter of kleiner is

kassameisje

dat is een kwalificatie, geen kwantificatie

postbode

ik zie het onderscheid niet. mijn leraren hebben het geprobeerd met lucifers, vingers en oren maar niks hielp. ze kregen woede-aanvallen. schuimend stonden ze voor me met hun lineaals te zwaaien en te roepen 'desintegratie is ook belangrijk! desintegratie! niet alleen integratie, ook desintegratie!

kassameisje

zullen we anders even pauze houden, even roken?

...

kassameisje

we hebben eigenlijk donkere kommen nodig voor de soep

postbode

ja...voel jij je soms ook zo overtoellig

kassameisje

nee. ik geloof niet dat ik denk in dat soort begrippen

postbode

jij bent altijd zo gruwelijk positief. irritant. eigenlijk ben je gewoon naief

kassameisje

dat ik me richt op wat me bevalt, betekent niet dat ik ontken wat me niet bevalt

postbode

nee, je kiest er alleen voor om niet te zien wat erachter zit. ik wantrouw dat

kassameisje

ik kies ervoor om te geloven in wat ik wel zie. waar ik het wel zie. ervoor of erachter. daar ga ik op in, ga ik op door, dat bevalt me, en niet wat is toegestaan of wat past. stel dat iedereen groene lenzen draagt, hoe kunnen we dan weten dat de wereld niet groen is?

postbode

ik ben gestopt. of hoe zeg je dat? ik heb ontslag genomen

kassameisje

wat? sorry? pardon? wat?

postbode

ik heb ontslag genomen

kassameisje

als wat? waar? wanneer?

postbode

ik kom hier elke dag omdat ik niet weet hoe ik anders m'n dagen moet doorkomen

kassameisje

typhus eikel

postbode

he rustig

kassameisje

zo japans, wat een slappe lul ben jij, hufter

postbode

ho ho, doe effe normaal

kassameisje

hoe kan je nou ontslag nemen? bij wie dan?

postbode

ik wil niet voor een baas werken

kassameisje

er is helemaal geen baas. dat is het hele idee

postbode

in ieder geval voelt het niet loyaal. naar elkaar. misschien

kassameisje

niet solidair, idiot

postbode

loyaal. dat is iets anders

kassameisje

ja. als je je dat kan veroorloven, maar ik kan het me niet veroorloven. en mij laat je zo achter, met je loyaliteit. en waar denk je nog werk te vinden, postbode. of ga je brieven opbrengen? of je toeleggen op dramaturgische lichtontwerpen? en dan maar flink hopen dat daar geld voor is

postbode

vorige week zag ik een voorstelling waarin een vrouw in het pikkedonker danste. dat vond ik een goed lichtontwerp.

...

kassameisje

in rusland staan de berkenbomen in bloei

postbode

heimwee?

kassameisje

nee. ik ben niet voor niets hier naartoe gekomen...maar misschien wil ik wel begraven worden in de grafheuvel van m'n geboortedorp. het is daar zo mooi, vol met lindebomen

postbode

of vervoerd in een goederenwagon. een groene, met verse oesters erop

kassameisje

ah ze geloven dat de onrustige geesten in de lindebomen huizen.

postbode

de bomen in mijn oude bomenboekje zijn afgebeeld met een winter- en een zomerkant, een helft met bladeren en een helft zonder

IX

kassameisje

ik dacht dat je een vrouw was

recensent

zie ik er zo uit?

kassameisje

nee nee, maar in het kassasysteem herkende ik je naam

recensent

en jij denkt dat thomasine gyllembourg m'n echte naam is?

kassameisje

nee nee, alleen stelde ik me er altijd een vrouw bij voor. misschien door hoe je schrijft

recensent

ik schrijf vrouwelijk?

kassameisje

maar waarom?

recensent

het zijn een soort personages, ieder met z'n eigen kritiek

kassameisje

personages. meervoud

recensent

ik schrijf voor drie kranten, voor de drie grote dagbladen

kassameisje

drie? dat kan niet, wacht even, ben je dan ook...

recensent

ik schrijf gunstig in de ene krant, en over dezelfde voorstelling vernietigend in de andere

kassameisje

en de redacteurs hebben niks door

recensent

alles gaat via de mail. de avondkrant gebruik ik om een van twee meningen te steunen

kassameisje

een van twee van jezelf

recensent

zo krijg ik weer invloed. polemiek. dat is het enige middel.

kassameisje

en declareer je bij alle drie je kaartjes?

recensent

ja tuurlijk. de twee die ik niet gebruik, verkoop ik door

...

recensent

ik sprak toch net met jou achter de kassa?

kassameisje

ik ben een beetje moe. hard gewerkt vandaag

recensent

hoezo zit je dan opeens hier, achter een glas wijn

kassameisje

ik kan mezelf reproduceren, als ik wil, wanneer ik wil

recensent

sodemieter op

kassameisje

achter de kassa is m'n tweelingzus

recensent

jezus, wat eng. onvoorstelbaar. en samen runnen jullie het theater? de kassa, de foyer

kassameisje

ik ben maar een achteloze bezoeker

recensent

je stem

kassameisje

maar er is ook ook nog een derde zus

recensent

drie-eiig? die derde staat zeker op de vloer als ik zo de zaal in ga?

kassameisje

ze is de oudste. ze zwerft. geen idee waar ze uithangt. af en toe komt er een familieschilderij op de markt. dan weten we dat ze nog leeft

recensent

een familieschilderij

kassameisje

mijn grootvader was een vlaamse pointillist.

recensent

ik kom uit de provincie, ik geloof alles

kassameisje

mijn ouders werden ervan overtuigd dat de manisch-depressiviteit van mijn zus het best behandeld kon worden met elektroshocks. de behandeling pakte verkeerd uit, ze werd gek, trouwde met een argentijnse goochelaar, echt waar, die zichzelf heeft doodgegeten aan biefstuk frites, echt waar, en nu zwerft ze op straat. ik was altijd bang van haar omdat ze zo hard schreeuwde

...

recensent

na de voorstelling ga ik het café in om te zuipen. om 1 uur kom ik kacheltjelam thuis en ga op m'n knieën voor de bank zitten en val met m'n hoofd op de bank in slaap. vier uur later word ik wakker en dan ben ik waanzinnig helder en heb zelfs lol om te schrijven. geen licht, alleen het scherm. en tegen negen uur is de kritiek af. de dag gebruik ik om de twee andere te schrijven, maar dat gaat eigenlijk vanzelf. de rest van de week besteed ik aan het schrijven van mijn memoires

kassameisje

onder je eigen naam?

...

recensent

wacht even. praat ik nu met het kassameisje of de achteloze bezoeker?

kassameisje

o je hebt m'n zus ontmoet. geinig

recensent

geven jullie je vaak voor elkaar uit?

kassameisje

niet meer. . wel gedaan, tijdens mijn rijexamen en haar huwelijksnacht... nu verlangen we eerder het tegenovergestelde

recensent

zullen we wat gaan drinken?

kassameisje

om de een of andere reden komen we niet echt los van elkaar. drinken? ja lekker

recensent

en misschien wat eten. soep. en vlees, carpaccio

kassameisje

gazpacho is soep. koude spaanse tomatensoep

recensent

nee schat, carpaccio is geen soep, het is italiaans dingesneden vlees

kassameisje

ik zeg je: gazpacho is soep

recensent

en ik zeg je: carpaccio is vlees. ben je weleens in italië geweest, je hebt waarschijnlijk nog nooit carpaccio gegeten

kassameisje

nee natuurlijk niet, wie eet er nou koude soep

recensent

goed. whatever.

kassameisje

ik haal even m'n jas. ho

recensent

pas op. je brak bijna dit mooie vaasje

...

kassameisje

ik las in de krant dat ze een touw dwars door de stad hebben gespannen

recensent

dat kan helemaal niet

kassameisje

staat in de krant

recensent

moet jij ook de borderellen invoeren?

kassameisje

bordewat?

recensent

hè, maar ik had toch. je ging alleen. aah gadverdamme, ik vind er niks meer aan zo

kassameisje

geintje.

recensent

creatief borderellen, het gebruik van dode zielen, zeg maar

kassameisje

zoals die pseudo-critici van je, bijvoorbeeld

recensent

nee. ja, zoiets ja

kassameisje

af en toe. vroeger werden er expres minder bezoekers geteld om geld te kunnen achterhouden, terwijl ze nu dubbel worden geteld om bezoekersaantallen op te krikken om subsidie te rechtvaardigen. zeg, met wie zit ik eigenlijk te drinken? met jou of met thomasine?

recensent

met mij natuurlijk

kassameisje

want als ik een date met een vrouw had gewild, weet ik wel aantrekkelijkere

recensent

hoezo? ik ben waanzinnig aantrekkelijk

kassameisje

ben ik te dik of zo

recensent

misschien moet ik even gaan betalen, voordat

kassameisje

o fuck nee

recensent

wow wat is dat

kassameisje

het brandalarm, shit.

recensent

en waarschijnlijk geen oefening op dit uur hè

kassameisje

ik heb m'n bhv, ik moet gaan helpen. wat een pokkengeluid

recensent

kunnen we niet in de paniek er tussenuit sneaken zonder te betalen

...

kassameisje

wauw, kijk! sneeuw. hé, rode... jezus, je bloedt

recensent

hihi. m'n gezicht beviel ze niet zo geloof ik. weinig vertrouwen

kassameisje

hier een zakdoek. knijp je neus af

recensent

ik ben tegen een klapdeur aangelopen. hihi

kassameisje

kom, sla je arm om me heen, leun maar. niet zo duwen

recensent

het is glad. god. ik kan bijna niet meer op m'n benen staan

kassameisje

staat nou daar een reiger een bakje patat te eten?

recensent

een kraanvogel! een kraanvogel!

kassameisje

het is een reiger. kraanvogels bestaan niet in nederland, gek

recensent

jawel, volgens mij wel, hihi wat grappig

kassameisje

weet je waar, gaap, waar ik wel zin in heb, rrrrpsstrrrrrpsst

recensent

rrrrrpsststrrrrrpsst (ze vallen in slaap, tegen elkaar aangeleund)

X

dichter

ik droomde dat ik op m'n verjaardag droomde dat ik zo moest huilen dat er een rivier m'n deur uitstroomde waarop alle spullen boeken en meubels meedreven en op een gegeven moment kwam er een luchtbed voorbij met georgina verbaan erop en nou...

recensent

zullen we gaan

dichter

hebben we niet nog tijd voor een biertje?

recensent

we kunnen toch niet dronken op een wake verschijnen?

dichter

het is twee uur

recensent

o ja? doe mij dan maar een witte

dichter

nog eentje?

recensent

ik moet minderen. van de dokter. daarbij merk ik dat ik een kwaai dronk krijg

dichter

satékroketje

recensent

liever een broodje paling

dichter

huuw... paling. mijn vader was verkleed als sinterklaas, op de begrafenis... zijn eigen. mijn familie wilde hem in een sinterklaaskostuum begraven, met baard en al, en die mastiek, dat plakt niet op die ingevallen wangen dus dat viel eraf en die staf past natuurlijk helemaal niet, nou goed, toen me ik daartegen verzette, werd ik van de rouwkaart geschrapt

recensent

familie

dichter

het enige wat ik met familie heb, is niks

recensent

waarom voeren we hier dit gesprek eigenlijk

dichter

het voert ons hier... stond er iets in de krant?

recensent

er staat toch nooit iets in de krant

dichter

veel te veel. een portugees echtpaar wilde op de rand van een klif een selfie maken en zijn voor de ogen van hun kinderen achterover naar beneden gestort. voor de ogen van hun kinderen

recensent

hoe is het thuis?

dichter

er is kennelijk geen ruimte meer voor mislukkingen! "de sector functioneert beter dan ooit" zeggen ze, sinds... er geen risico's meer worden genomen, dat is toch ongelooflijk.

en waar moet je dan nog van leven? ik leef mijn hele leven al van mislukking na mislukking.

recensent

Hemingway schreef altijd op een lege maag

dichter

je moet het niet ridiculiseren!

recensent

als jij je kwaad maakt

dichter

ik word er kwaad van. of droevig

recensent

of droevig, als jij je bezighoudt met de buitenwereld, is dat alleen omdat je het nodig hebt voor je werk

dichter

wat vond je van de première?

recensent

ik vond het briljant. fantastisch. ik was er niet. ik hoef jouw stukken niet te zien om erover te kunnen schrijven

dichter

het was een nachtmerrie. op een gegeven moment begonnen de mensen te stampen

recensent

waarschijnlijk was het koud in de zaal en hebben ze zich warm gestampt

dichter

de spelers zeiden niet wat ik had opgeschreven

recensent

een geniaal moment van improvisatie?

dichter

en de inspicient weigerde halverwege het doek op te halen. ik ben op het toneel gestapt om de mensen toe te spreken, maar het was een draaitoneel en ik raakte verstrikt in de touwen. dat vonden ze natuurlijk prachtig, maar bij het tweede rondje knalde ik met m'n hoofd tegen de manteau en daarna weet ik niets meer. toen ik bijkwam was de zaal leeg. een zwart gat

...

recensent

is je speech al af

dichter

al jaren. in bed verzin ik altijd bruil-ehh-begrafenisspeeches voor mijn vrienden.

waarom haal ik die twee woorden toch altijd door elkaar?

recensent

luguber

dichter

mag ik je wat vragen... waarom draag jij eigenlijk een rokje?

recensent

een eerbetoon aan tim. als lid van de clan mag ik die dragen bij officiële gebeurtenissen

dichter

is het nou echt zo dat

recensent

jaaaa. wil je het bewijs zien?

dichter

ik denk dat we moeten gaan anders is het al afgelopen

recensent

we kunnen toch niet dr...nucht...sober op z'n wake verschijnen

dichter

ik geloof dat er een vaatje whiskey onder z'n hoofd ligt en een tonnetje port aan z'n voeten, dus

recensent

het is wel droevig. niet eens een dood in het harnas als tommy cooper

dichter

of een dramatische zelfmoord als roland

recensent

van de ladder gevallen bij het afstoffen van z'n boeken

dichter

lullig knullig onhandig

...

recensent

soms voel ik me net een hond. het schoothondje van het publiek. als iemand op het toneel verschijnt die z'n kop boven het maaiveld uitsteekt, dan laten ze de hond los en de pret kan beginnen. opgehitst zet ik m'n tanden in z'n werk en gedraag me hondsbrutaal, letterlijk. tot het publiek zich begint te vervelen en zegt: zo is het wel genoeg. het slachtoffer blijft mishandeld achter en de hond, ja die blijft wat ie was, een hond, veracht door het publiek. en het publiek heeft geen spijt, want de hond is niet van het publiek, zij hebben alleen maar een abonnement

dichter

dat publiek bestaat niet, het is een abstractie, een spookverschijning. het enige wat ik met publiek heb is niets. iedereen kan zich aanmatigen een publiek te hebben, zelfs een dronken straatclown met een kijkdoos kan zich beroepen op een publiek hij heeft evenveel recht als iedereen om een heleboel nullen achter zijn eentje te zetten

recensent

als de hond gevangen wordt om te worden afgemaakt, zal het publiek zeggen: uitstekend, het was een kwaai hond, het is goed dat ie wordt afgemaakt

...

en iedereen denkt tegenwoordig maar dat ie kritieken kan schrijven. een mening is nog geen kritiek! ik vind dat het beroep van recensenten beschermd moet worden. een recensentendiploma. iedereen... ik ga altijd op de eerste rij zitten. als ze zacht spreken, hoor ik niks en zodra ze schreeuwen kan ik ze niet uitstaan.

dichter

vreemd dat je altijd zo conservatief wordt als je dronken...

recensent

niet conservatief, sentimenteel, dat iets heel anders.

ik ken de woorden niet meer om het toneel van nu te kunnen beschrijven

dichter

het is gewoon hetzelfde als vroeger maar dan andersom: vroeger gebruikten ze de leugen om de waarheid te zeggen en nu de waarheid... oh! déjà vu!

recensent

wat

dichter

nee niks, kortsluiting

recensent

we zitten hier misschien iets te vaak...als ik een vriendin had...

dichter

ze zegt dat ik een gril ben

recensent

je bedoelt "eine Grille!"

dichter

ook ja...

hoe weet jij dat?

recensent

waar kun je nou zonder al te veel moeite een vriendin krijgen

dichter

hier om de hoek

recensent

daar kun je ze huren, niet krijgen

dichter

nog ééntje?

recensent

shaken not stirred

dichter

dat is het toch: liever alles door elkaar geschud dan steeds dezelfde cirkel rond

...

maar toch lijkt het me vreselijk. dood zijn en dan niks anders dan een paar vreemden in het café die zeggen: jammer. het was een goeie jongen. jammer jammer jammer :||

...

lied aanheffen?

recensent en dichter in koor

"de walrus en de timmerman

wandelden langs het strand.

ze weenden droevig bij het zien

van zulke massa's zand.

'wie ruimt dit alles toch eens op,

wie veegt het aan de kant?'"

...

ik heb een nieuwe stroming in het aquareleren opgericht, en jij bent m'n getuige

recensent

een nieuwe stroming

dichter

het depressionisme

recensent

op de rand van een brug...in het donker...in de regen...

dichter

ik werk zwart op zwart en nat op nat

recensent

ik sluit me aan!

...